

Na osnovu člana 107. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09), na prijedlog Federalne uprave civilne zaštite, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 65. sjednici održanoj 23.10.2012. godine, donosi

UREDBU

O SADRŽAJU, USLOVIMA, NAČINU I PROGRAMU POLAGANJA ISPITA U OBLASTI VATROGASTVA

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovom uredbom propisuju se sadržaj, uslovi, način i program polaganja ispita za profesionalnog vatrogasca i ispita za rukovodioca akcije gašenja požara, sastav i izbor članova komisije za polaganje ispita (u daljem tekstu: komisija), način ocjenjivanja kandidata, sadržaj uvjerenja o položenim ispitima, evidencija o izdatim uvjerenjima, kao i druga pitanja od značaja za polaganje ispita.

Član 2.

Položenim ispitom za profesionalnog vatrogasca i ispitom za rukovodioca akcije gašenja požara stiče se pravo obavljanja poslova iz oblasti vatrogastva.

II - OBUKA ZA PROFESIONALNOG VATROGASCA

Član 3.

U radni odnos za obavljanje poslova iz nadležnosti profesionalne vatrogasne jedinice koja se nalazi u organu uprave civilne zaštite kantona, općine i grada, primaju se lica sa VII stepenom stručne spreme ili visokim obrazovanjem prvog, drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja i lica sa najmanje III stepenom školske spreme (u daljem tekstu: vatrogasac pripravnik) i obavezno prolaze pripravnički staž - obuku, kao preduslov za polaganje ispita za profesionalnog vatrogasca (u daljem tekstu: ispit vatrogasca).

Lica iz stava 1. ovog člana, obuku prolaze u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici, prema Planu obuke za profesionalnog vatrogasca (u daljem tekstu: Plan obuke), koji je dužan sačiniti starješina profesionalne vatrogasne jedinice, u skladu sa članom 4. ove uredbe.

Pripravnički staž - obuka iz stava 1. ovog člana, za lica koja imaju VII stepen stručne spreme ili visoko obrazovanje prvog, drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, traje godinu dana, a za lica koja imaju najmanje III stepen školske spreme, obuka traje šest mjeseci.

Svrha obuke je da se lica koja se postavljaju na radno mjesto profesionalnog vatrogasca osposobe za pravilno i uspješno obavljanje poslova profesionalnog vatrogasca.

Član 4.

Planom obuke iz člana 3. stav 2. ove uredbe, utvrđuju se:

- 1) poslovi koje će vatrogasac pripravnik obavljati u toku trajanja pripravničkog staža u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici,
- 2) vrijeme angažovanja na pojedinim poslovima,
- 3) redoslijed i način obavljanja predviđenih i planiranih poslova, koji se odnose na: upoznavanje sa poslovima na pojedinim radnim mjestima, neposredno angažovanje u radu na određenim poslovima, upoznavanje djelokruga rada i organizacije profesionalne vatrogasne jedinice, obavljanje pojedinih poslova samostalno i pod nadzorom,
- 4) proučavanje propisa koji se odnose na oblast zaštite od požara i vatrogastvo, zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i podzakonskih propisa iz oblasti zaštite od požara i

vatrogastva i općih akata iz djelokruga rada profesionalne vatrogasne jedinice,

- 5) proučavanje stručne literature iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva.

Prije početka pripravničkog staža - obuke, vatrogasac pripravnik upozna se sa Planom obuke i Programom za polaganje ispita za profesionalnog vatrogasca, koji se nalazi u prilogu ove uredbe i čini njen sastavni dio (Prilog 1.).

Član 5.

Nadzor nad provođenjem Plana obuke iz člana 3. ove uredbe, obavlja po ovlaštenju nadležnog rukovodioca organa civilne zaštite, starješina vatrogasne jedinice ili njegov zamjenik.

Član 6.

Po završenom pripravničkom stažu - obuci, lice koje ima VII stepen stručne spreme ili visoko obrazovanje prvog, drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, polaže ispit za vatrogasca u roku od godinu dana od dana prijema u radni odnos, a lice koje ima najmanje III stepen školske spreme, polaže taj ispit u roku od tri mjeseca po isteku pripravničkog staža.

III - ISPIT ZA RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA

Član 7.

Polaganju ispita za rukovodioca akcije gašenja požara, može pristupiti profesionalni vatrogasac koji ima pet godina radnog iskustva na poslovima vatrogasca nakon položenog ispita za vatrogasca.

Ispit za rukovodioca akcije gašenja požara, lice iz stava 1. ovog člana, polaže prema Programu za polaganje ispita za rukovodioca akcije gašenja požara, koji se nalazi u prilogu ove uredbe i čini njen sastavni dio (Prilog 2.).

IV - PROGRAM ZA POLAGANJE ISPITA ZA VATROGASCA I ISPITA ZA RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA

1. Program za polaganje ispita za vatrogasca

Član 8.

Program za polaganje ispita za vatrogasca sastoji se od općeg, posebnog i praktičnog dijela.

a) Program za polaganje općeg dijela ispita

Član 9.

Program za polaganje općeg dijela ispita za vatrogasca, obuhvata osnovna znanja iz propisa u oblasti:

- zaštite od požara i vatrogastva;
- prometa i prevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija;
- prostornog planiranja i građenja;
- zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

b) Program za polaganje posebnog dijela ispita

Član 10.

Program posebnog dijela ispita za vatrogasca obuhvata sljedeće oblasti:

- fizičko - hemijski proces gorenja i gašenja požara;
- zaštita od požara u građevinarstvu i snabdijevanje vodom za potrebe gašenja požara;
- požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u građevinama, industriji, šumama, šumskom i poljoprivrednom zemljištu, prirodnim resursima;
- oprema, uređaji i druga sredstva za sprečavanje i gašenja požara, kao i zaštitu i spašavanje;
- taktika gašenja požara;
- pružanja prve medicinske pomoći.

c) Program za polaganje praktičnog dijela ispita

Član 11.

Program za polaganje praktičnog dijela ispita za vatrogasca, obuhvata:

- rad sa potisnim i usisnim vatrogasnim crijevima;
- vježbe sa motornom vatrogasnom prskalicom;
- rukovanje i rad sa svim vrstama prenosnih i prijevoznih aparata za gašenje požara, hidrantima, kao i drugom vatrogasnom opremom, uređajima i sredstvima koja se upotrebljavaju za sprečavanje nastajanja i gašenje požara;
- upotrebu vatrogasnih vozila različite namjene (navalna vozila, autocisterne, posebna vatrogasna vozila za gašenje požara vodom, pjenom i prahom, vozila za spašavanje sa visina i sl.);
- upotrebu lične i kolektivne zaštitne opreme, uređaja i sredstava;
- vježbovne postupke i radnje u vatrogasnim jedinicama.

2. Program za polaganje ispita za rukovodioca akcije gašenja požara**a) Program za polaganje općeg dijela ispita**

Član 12.

Program za polaganje općeg dijela ispita za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata dobro poznavanje propisa iz oblasti:

- zaštite od požara i vatrogastva;
- prometa i prevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija;
- prostornog planiranja i građenja;
- zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i rješavanja u upravnim stvarima.

b) Program za polaganje posebnog dijela ispita

Član 13.

Program za polaganje posebnog dijela ispita za rukovodioca akcije gašenja požara, pored programa posebnog dijela za polaganje ispita za vatrogasca iz člana 10. ove uredbe, obuhvata i poznavanje:

- opreme, uređaja i drugih sredstva za sprječavanje i gašenja požara (vrste, svojstva i način upotrebe, rukovanje i rad sa navedenom opremom, uređajima i sredstvima), te zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- izvora snabdijevanja vodom za gašenje požara;
- mjera zaštite od požara u oblasti prostornog planiranja i građenja, tehničko-tehnoloških procesa, elektroenergetskih postrojenja uređaja i instalacija;
- taktike gašenja požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
- mjera obezbjeđenja mjesta gašenja požara;
- pružanja prve medicinske pomoći.

c) Program za polaganje praktičnog dijela ispita

Član 14.

Program za polaganje praktičnog dijela ispita za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata, praktični dio programa za polaganje ispita za vatrogasca iz člana 11. ove uredbe, kao i:

- taktičke vježbe sa vatrogasnom jedinicom (odjeljenja ili voda);
- praktični rad uz korištenje relejnog sistema snabdijevanja vodom, te paralelnog i serijskog taktičkog nastupa vatrogasnog voda;
- skiciranje mjesta požara i
- podupiranje konstruktivnih elemenata zgrade.

V - POLAGANJE ISPITA

Član 15.

Pismena prijava za polaganje ispita vatrogasca, dostavlja se kantonalnoj upravi civilne zaštite, putem općinske službe civilne zaštite u čijem sastavu je profesionalna vatrogasna jedinica koja upućuje vatrogasca - pripravnika na polaganje ispita, na propisanom obrascu, 60 dana prije početka redovnog ispitnog roka.

Pismena prijava za polaganje ispita za rukovodioca akcije gašenja požara, dostavlja se Federalnoj upravi civilne zaštite, putem kantonalne uprave civilne zaštite, na propisanom obrascu, 60 dana prije početka redovnog ispitnog roka.

Prijavu za polaganje ispita iz st. 1. i 2. ovog člana, podnosi organ uprave civilne zaštite općine, grada i kantona u kojem je lice, koje se prijavljuje za ispit, zaposleno (u daljem tekstu: kandidat).

Član 16.

Pismena prijava, sadrži:

- naziv organ uprave civilne zaštite općine, grada i kantona koja podnosi prijavu za polaganje ispita iz člana 15. ove uredbe;
- naziv organa kojem se prijava upućuje (kantonalnoj upravi ili Federalnoj upravi civilne zaštite);
- vrsta ispita za koji se kandidat prijavljuje (profesionalni vatrogasac – rukovodilac akcije gašenja požara);
- prezime, ime oca i ime kandidata;
- dan, mjesec i godina rođenja;
- mjesto rođenja;
- država rođenja i JMB;
- naziv završene škole, fakulteta;
- naziv radnog mjesta na kojem se vatrogasac trenutno nalazi;
- naziv vatrogasne jedinice u kojoj je zaposlen;
- godine radnog staža.

Uz prijavu za polaganje ispita podnosilac zahtjeva prilaže:

- original ili ovjerenu kopiju diplome o završenoj školi – fakultetu, odnosno o stručnoj kvalifikaciji;
- original ili ovjerenu kopiju uvjerenja o položenom ispitu za profesionalnog vatrogasca (za kandidate koji polažu ispit za rukovodioca akcije gašenja požara);
- uvjerenje o vremenu provedenom na pripravničkom stažu - obuci u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici;
- uvjerenje o ukupnom radnom stažu koje je lice iz člana 7. stav 1. ove uredbe ostvarilo nakon položenog ispita za vatrogasca (ovaj dokument dostavlja kandidat koji polaže ispit za rukovodioca akcije gašenja požara);
- dokaz o uplati troškova za polaganje ispita (uplatnica).

Obrazac prijave za polaganje ispita, nalazi se u prilogu ove uredbe i čini njen sastavni dio (Prilog 3.).

Ukoliko se utvrdi da je prijava za polaganje ispita nepotpuna, kantonalna uprava civilne zaštite, odnosno Federalna uprava civilne zaštite, pismenim će putem, od podnosioca prijave, zatražiti dopunu dokumentacije.

Član 17.

Na osnovu prijave za polaganje ispita i dostavljenih dokaza iz člana 16. ove uredbe, kantonalna uprava civilne zaštite, odnosno Federalna uprava civilne zaštite donosi rješenje o odobravanju polaganja ispita.

U rješenju iz stava 1. ovog člana određuje se mjesto, vrijeme i visina troškova za polaganje ispita.

Član 18.

Troškove za polaganje ispita za rukovodioca akcije gašenja požara, posebnim rješenjem, utvrđuje direktor Federalne uprave civilne zaštite, a troškove polaganja ispita za vatrogasca, posebnim rješenjem, utvrđuje direktor kantonalne uprave civilne zaštite.

Трошкове полагања испита из става 1. овог члана, сноси орган управе цивилне заштите опćине, града и кантона који је кандидата упutio да полаже испит.

Уколико кандидат из става 2. овог члана испит не положи, трошкове поновног полагања испита сноси кандидат.

Члан 19.

Опći dio ispita polaže se писмено, за ватрогасца према програму утврђеном у члану 9., односно за руководиоца акције гашења пожара према програму утврђеном у члану 12. ове уредбе.

Посебни dio ispita polaže se усмено, за ватрогасца према програму утврђеном у члану 10., односно за руководиоца акције гашења пожара према програму утврђеном у члану 13. ове уредбе.

Практични dio ispita за ватрогасца полаже се према програму утврђеном у члану 11., односно за руководиоца акције гашења пожара према програму утврђеном у члану 14. ове уредбе, на начин да се за испит ватрогасца утврде два практична задатка, односно три за руководиоца акције гашења пожара које кандидат треба практично извести (demonstrirati).

Члан 20.

Испити из чл. 6. и 7. ове уредбе полажу се у редовним роковима и то у априлу, јуну, септембру и новембру мјесecu.

Према потреби, на приједлог комисије из члана 21. ове уредбе, директор кантоналне управе цивилне заштите, односно директор Федералне управе цивилне заштите, може одобрити и ванредни испитни рок за полагање испита.

Испити се одржавају ван радног времена у сједишту кантоналне управе цивилне заштите, односно Федералне управе цивилне заштите.

Практични dio ispita održava se у ватрогасној јединици (професионална или добровољна ватрогасна јединица која испуњава увјете за полагање практичног дијела испита) са којом, кантонална управа цивилне заштите, односно Федерална управа цивилне заштите, склопи уговор о одржавању практичног дијела испита.

VI - KOMISIJA ZA POLAGANJE ISPITA

Члан 21.

Испит за руководиоца акције гашења пожара полаже се пред комисијом, коју својим рјешењем именује директор Федералне управе цивилне заштите.

Испит за професионалног ватрогасца, полаже се пред комисијом коју својим рјешењем именује директор кантоналне управе цивилне заштите.

Комисије из ст. 1. и 2. овог члана имају предсједника, четири члана и секретара комисије.

Секретар комисије из става 3. овог члана именује се од намјештеника кантоналне, односно Федералне управе цивилне заштите и обавља све административне послове потребне за рад комисије (припрема записник, води документацију и обавља друге послове из надлежности комисије).

Комисије из ст. 1. и 2. овог члана, раде у пуном саставу.

На почетку рада комисије су дужне сачинити и већином гласова, донјети Пословник о раду који мора бити усглашен са овом уредбом.

Члан 22.

Ако кантонална управа цивилне заштите није у могућности формирати комисију из члана 21. став 2. ове уредбе, испит за ватрогасца може се полaгати пред неком од формираних кантоналних комисија са којом кантонална управа цивилне заштите склопи споразум о полагању испита за ватрогасца.

Члан 23.

У комисију за полагање испита за ватрогасца именују се:

- starješina професионалне ватрогасне јединице опćине или града или њихов замјеник,
- profesionalni ватрогасаc који има VII stepen стручне спреме или високо образовање првог, другог или трећег циклуса Болонског система студирања, položen испит за

руководиоца акције гашења пожара и најмање двије године радног искуства након položenog испита за руководиоца акције гашења пожара,

- kantonalni инспектор за заштиту од пожара,
- kantonalni инспектор за ватрогасство,
- državni службеник који се налази у радном односу у кантоналној управи цивилне заштите или опćинској служби цивилне заштите, распоређен на послове заштите од пожара и ватрогасство.

Члан 24.

У комисију за полагање испита за руководиоца акције гашења пожара именују се:

- starješina професионалне ватрогасне јединице кантона или њихов замјеник,
- profesionalni ватрогасаc који има VII stepen стручне спреме или високо образовање првог, другог или трећег циклуса Болонског система студирања, položen испит за руководиоца акције гашења пожара и најмање четири године радног искуства након položenog испита за руководиоца акције гашења пожара,
- federalni инспектор за заштиту од пожара,
- federalni инспектор за ватрогасство,
- državni службеник који се налази у радном односу у Федералној управи цивилне заштите распоређен на послове заштите од пожара и ватрогасство.

Члан 25.

Комисија из чл. 23. и 24. ове уредбе именују се на период од двије године.

Члан 26.

Предсједнику, члановима и секретару комисије припада право на накнаду за рад, чију висину рјешењем одређује директор кантоналне управе цивилне заштите, односно директор Федералне управе цивилне заштите. Висина накнаде члановима комисије утврђује се на основу трошковица за полагање испита, који одобрава директор кантоналне управе цивилне заштите, односно директор Федералне управе цивилне заштите.

Члан 27.

Административне и финансијске послове за потребе комисија из члана 21. ст. 1. и 2. ове уредбе, обавља Федерална управа и кантоналне управе цивилне заштите.

VII - NAČIN POLAGANJA ISPITA

Члан 28.

Прије почетка испита, предсједник комисије је дужан да за сваког подносиоца пријаве (у даљем тексту: кандидат) утврди његов идентитет, упозна кандидата о његовим правима и обавезама, о времену трајања испита, начину понашања за вријеме испита, те уручи кандидату писмени тест из опћег и посебног дијела испита, који је овјерен од стране овлашћеног лица кантоналне управе цивилне заштите, односно Федералне управе цивилне заштите.

Писмени тест из става 1. овог члана комисија припрема два сата прије почетка испита и састоји се од 10 питања са понуђеним опцијским одговорима и носи 30 бодова за све тачне одговоре. Питања се постављају на језицима који су у службеној употреби у Федерацији Босне и Херцеговине.

Приликом рјешавања теста, кандидат одговара на свако појединачно питање, означавањем само једног од понуђених опцијских одговора.

Писмени dio ispita traje најдуже један сат.

Започети испит се може одложити из здравствених или других оправданих разлога на писани захтјев кандидата. Кандидат који неоправдано одустане од започетог испита, сматра се да није položio испит.

Захтјев за одлагање испита се подноси комисији у писменој форми, најкасније осам дана прије утврђеног рока за полагање

ispita. O odlaganju ispita odlučuje komisija i o tome obavještava kandidata i zakazuje mu naredni ispitni rok.

Odloženi ispit kandidat nastavlja u sljedećem ispitnom roku.

Ukupan broj bodova za svakog kandidata na pismenom dijelu ispita, predstavlja zbir bodova za svaki odgovor.

Da bi kandidat pristupio usmenom dijelu ispita, na pismenom testu mora osvojiti najmanje 18 bodova.

Kandidata koji je osvojio najmanje 18 bodova komisija odmah obavještava o rezultatima pismenog dijela ispita i tom prilikom ga upućuje da pristupi na usmeni dio ispita.

Kandidat koji na pismenom testu nije osvojio 18 bodova ne pristupa usmenom ispitu, već ga komisija upućuje na popravni ispit iz tog dijela, za sljedeći ispitni rok.

Ukoliko kandidat ne položi pismeni dio na popravnom ispitu, smatra se da nije položio ispit.

Novi zahtjev za polaganje ispita kandidat može podnijeti nakon isteka šest mjeseci od polaganja ispita.

Član 29.

Usmeni dio ispita komisija provodi nakon što kandidat položi pismeni dio ispita postavljanjem pet pitanja kandidatu, tako što odgovora na pitanja iz svake oblasti programa posebnog dijela ispita utvrđenog ovom uredbom.

Kandidata na usmenom dijelu ispita ocjenjuje svaki član komisije, dodjeljujući mu određeni broj bodova, a najviše 10 bodova, što znači da kandidat može osvojiti, po ovom osnovu, maksimalno 50 bodova.

Da bi kandidat pristupio praktičnom dijelu ispita, na usmenom dijelu ispita mora osvojiti najmanje 26 bodova koje mu dodijele svi članovi komisije.

Kandidata koji osvoji najmanje 26 bodova komisija obavještava o rezultatima usmenog dijela ispita i tom prilikom ga upućuje da pristupi polaganju praktičnog dijela ispita.

Kandidat koji na usmenom ispitu nije osvojio 26 bodova ne pristupa polaganju praktičnog dijela ispita, već se upućuje na popravni ispit iz tog dijela, za sljedeći ispitni rok.

Ukoliko kandidat ne položi usmeni dio na popravnom ispitu, smatra se da nije položio ispit.

Novi zahtjev za polaganje ispita kandidat može podnijeti nakon isteka šest mjeseci od dana polaganja ispita.

Član 30.

Komisija, praktični dio ispita, organizuje u skladu sa članom 19. stav 3. i članom 20. stav 4. ove uredbe.

Kandidat koji pristupi praktičnom dijelu ispita mora, sve zadatke, izvesti uspješno i osvojiti 20 bodova.

Kandidat koji na praktičnom dijelu ispita nije osvojio 20 bodova, smatra se da nije položio praktični dio ispita i upućuje se na popravni ispit iz tog dijela ispita, za sljedeći ispitni rok.

Ukoliko kandidat ne položi praktični dio ispita na popravnom praktičnom dijelu ispita smatra se da nije položio ispit za vatrogasca, odnosno rukovodioca akcije gašenja požara.

Novi zahtjev za polaganje ispita, kandidat može podnijeti nakon isteka šest mjeseci od dana polaganja ispita, na način utvrđen u ovoj uredbi.

Član 31.

Konačan uspjeh kandidata, komisija utvrđuje nakon položenog pismenog, usmenog i praktičnog dijela ispita.

Kandidat je položio ispit ukoliko je položio sva tri dijela ispita.

Uspjeh kandidata na ispitu za profesionalnog vatrogasca i za rukovodioca akcije gašenja požara, ocjenjuje se ocjenom "položio ispit" ili "nije položio ispit" o čemu se kandidat usmeno obavještava.

Član 32.

O toku polaganja ispita vodi se zapisnik na obrascu koji se nalazi u prilogu ove uredbe i čini njen sastavni dio (Prilog 4.).

U zapisnik se nose svi važniji podaci o toku ispita, kao što su:

- broj pod kojim je prijava zaprimljena,
- sastav komisije,
- datum i mjesto održavanja općeg, posebnog i praktičnog dijela ispita,
- prezime i ime i prebivalište kandidata,
- naziv profesionalne vatrogasne jedinice u kojoj je kandidat zaposlen,
- postavljena pitanja, broj dodijeljenih bodova za svaki dio ispita i ukupan broj bodova za ispit u cjelini.

Po završetku ispita, predsjednik komisije, u prisustvu članova komisije, saopštava kandidatu rezultate ispita, što se konstatuje u zapisniku.

Sastavni dio zapisnika čine svi dokumenti koji su priloženi uz zahtjev uključujući i pismeni test kandidata.

Zapisnik potpisuje predsjednik, članovi i sekretar komisije.

Zapisnik se dostavlja kantonalnoj upravi civilne zaštite, odnosno Federalnoj upravi civilne zaštite, koja izdaje uvjerenje o položenom ispitu.

Član 33.

Kandidatu koji položi ispit za rukovodioca akcije gašenja požara, Federalna uprava civilne zaštite izdaje uvjerenje o položenom ispitu u roku od sedam dana od dana polaganja ispita.

Kandidatu koji položi ispit za profesionalnog vatrogasca, kantonalna uprava civilne zaštite izdaje uvjerenje o položenom ispitu u roku od sedam dana od dana polaganja ispita, koje važi na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine.

Obrasci uvjerenja iz st. 1. i 2. ovog člana nalaze se u prilogu ove uredbe i čine njen sastavni dio (Prilog 5. i 6.).

Član 34.

Uvjerenje o položenom ispitu za vatrogasca, odnosno ispitu za rukovodioca akcije gašenja požara sadrži:

- a) naziv organa koji izdaje uvjerenje,
- b) prezime (očevo ime) i ime kandidata,
- c) dan, mjesec i godina rođenja,
- d) jedinstveni matični broj kandidata,
- e) stepen školske spreme i stečeno zvanje,
- f) redni broj pod kojim je kandidat zaveden u evidenciju iz člana 35. ove uredbe,
- g) konstataciju da je kandidat položio ispit za zvanje vatrogasca odnosno ispit za rukovodioca akcije gašenja požara,
- h) vrijeme i mjesto polaganja ispita odnosno ispita, naziv komisije pred kojom je kandidat polagao ispit,
- i) datum i mjesto izdavanja uvjerenja,
- j) potpis direktora kantonalne uprave civilne zaštite, odnosno Federalne uprave civilne zaštite i pečat.

Član 35.

O izdatim uvjerenjima o položenom ispitu kantonalne uprave civilne zaštite odnosno Federalna uprava civilne zaštite vodi evidenciju - registar.

Evidencija se vodi u obliku knjige koja mora biti uvezana i ovjerena, a stranice označene rednim brojevima.

Knjigu ovjerava direktor kantonalne uprave civilne zaštite odnosno direktor Federalne uprave civilne zaštite.

U evidenciju se upisuju podaci o kandidatu koji je položio ispit i to: ime (očevo ime) i prezime, dan mjesec i godina rođenja, JMBG, koji je ispit polagao (ispit vatrogasca odnosno rukovodioca akcije gašenja požara, datum polaganja ispita, broj, datum i mjesto izdavanja uvjerenja).

Evidencijska knjiga iz stava 1. ovog člana čuva se trajno, a dokumentacija o prijavama i polaganju ispita čuva se najmanje deset godina.

Образац knjige evidencije o izdatim uvjerenjima položenih ispita profesionalnog vatrogasca i ispita rukovodioca akcije gašenja požara nalazi u prilogu ove uredbe i čini njen sastavni dio (Prilog 7 i 8.).

VIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 36.

Od obaveze polaganja ispita u oblasti vatrogastva, oslobadaju se profesionalni vatrogasci, stariješine profesionalne vatrogasne jedinice, njihovi zamjenici i stariješine koje rukovode jedinicom za vrijeme gašenja požara, koji su položili ispit za vatrogasca i rukovodioca akcije gašenja požara, prema Pravilniku o programu i načinu pripremanja i polaganja ispita za profesionalne vatrogasce i rukovodioca gašenja požara ("Službeni list SR BiH", broj 14/77), kantonalnim propisima, kao i oni koji su taj ispit položili u skladu sa propisima koji su se primjenjivali u Bosni i Hercegovini.

Član 37.

Za polaganje ispita za vatrogasca i ispita za rukovodioca akcije zaštite od požara koriste se propisi iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, koji su navedeni u programima za polaganje ispita, do donošenja odgovarajućih propisa u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09).

Član 38.

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o sadržaju, uslovima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva ("Službene novine Federacije BiH", br. 08/11).

Član 39.

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

V. broj 1415/2012
23. oktobra 2012. godine
Sarajevo

Premijer
Nermin Nikšić, s. r.

PROGRAM

ZA POLAGANJE ISPITA U OBLASTI VATROGASTVA

Program za polaganje ispita u oblasti vatrogastva, sastoji se iz dva priloga, od kojih je Prilog 1. - Program za polaganje ispita vatrogasca i Prilog 2. - Program za polaganje ispita za rukovodioca akcije gašenja požara.

Prilog 1.

PROGRAM

POLAGANJE ISPITA VATROGASCA

Program za polaganje ispita vatrogasca, u skladu sa važećim propisima, sadrži sljedeće gradivo, pravne izvore i literaturu:

I.1. GRADIVO IZ OPŠTEG DIJELA ISPITA

Programsko gradivo obuhvata osnovna znanja iz propisa u oblasti:

a) zaštite od požara

- Osnovni pojmovi i definicije (gorenje, vatra, požar, eksplozija, zapaljive materije, eksplozivne materije, opasne materije, požarna opasnost, požarna otpornost, rizik od požara, požarna sigurnost, požarni sektor, požarno stepenište, sigurnosno stepenište, evakuacija, putevi za evakuaciju, i dr.);
- Osnovni nosioci zaštite od požara (pravna lica, državni organi, druge institucije i građani), mjesta i prostori organizovanja i provođenja zaštite od požara;
- Mjere zaštite od požara (opće, preventivne i aktivne/represivne);

- Sistemi aktivne zaštite od požara (stabilni sistemi za gašenje požara vodom, ugljen dioksidom, prahom, pjenom i dr., vatrododjavni sistemi, stabilni sistemi za detekciju eksplozivnih smjesa, i dr.);
- Mjere zaštite od požara u zavisnosti od namjene građevine, zastupljenog tehničko-tehnološkog procesa, vrste i količine materijala koji se u njima proizvode, prerađuju, veličine i spratnosti građevine, lokacije građevine, vrste materijala koji je upotrijebljen za građenje;
- Mjere zaštite od požara u pogledu upotrebe elektro, gromobraskih, plinskih instalacija i uređaja, kao i dimovoda i ložišta u građevinama;
- Obezbjedenje vode za gašenje požara u građevinama u naseljenim mjestima i van naseljenih mjesta;
- Uskladištavanje zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija i upotreba otvorene vatre u građevinama i prostorima;
- Oprema, uređaji i sredstva za gašenje požara u građevinama i na otvorenim prostorima (šume, šumsko i poljoprivredno zemljište i ostali prirodni resursi) u vlasništvu ili koje koriste pravno lice, državni organ ili druga institucija;
- Organizacija i funkcionisanje, planiranje i provođenje mjera zaštite od požara u općini/gradu i kantonu i pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama (plan zaštite od požara, opći akt-pravilnik zaštite od požara);
- Odgovornost upravitelja stambenih objekata za provođenje mjera zaštite od požara;
- Organizovanje odgovarajućeg nadzora (unutrašnje kontrole) nad provođenjem mjera zaštite od požara u građevinama i prostorima, šumama, šumskom i poljoprivrednom zemljištu, prirodnim resursima od strane korisnika i vlasnika tih građevina i prostora.

b) vatrogastva

- Organizacija i funkcionisanje vatrogastva u Federaciji BiH: vatrogasna djelatnost, vatrogasne snage;
- Profesionalne vatrogasne jedinice: osnivanje, poslovi, veličina - lična i materijalna formacija, raspored na terenu, područje djelovanja i rada, dužnosti profesionalnog vatrogasca i poštovanje pravila službe, postavljenje i dužnosti stariješine vatrogasne jedinice, vođenje evidencije u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici;
- Dobrovoljna vatrogasna društva: mjesto i uloga u uloga dobrovoljnih vatrogasnih društava i jedinica u oblasti vatrogasne djelatnosti, osnivanje, način formiranja, proglašavanje službom za zaštitu od požara, stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca;
- Vatrogasne jedinice pravnih lica: osnivanje i djelovanje;
- Vatrogasni savezi: ciljevi, osnivanje, djelovanje;
- Stručno osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca u profesionalnim, dobrovoljnim, kao i vatrogasnim jedinicama pravnih lica, radno - pravni status vatrogasaca i naknade.

c) prometa i prevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija

- Utovar, istovar, distribucija, smještaj i upotreba eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova u skladištima, priručnim skladištima i prodavnicama;
  - Uskladištavanje zapaljivih tečnosti (vrste nadzemnih i podzemnih rezervoara, način postavljanja, mjere zaštite od požara);
  - Uskladištavanje zapaljivih gasova (rezervoari, način postavljanja, pokretni zatvoreni sudovi - boce za komprimovane, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove, mjere zaštite od požara);
  - Eksplozivne smjese i zone opasnosti na prostorima na kojima se uskladištavaju i pretaču zapaljive tečnosti i gasovi;
  - Protiveksplozijska zaštita električnih instalacija i uređaja na mjestima ugroženim od eksplozivnih smjesa (Ex zaštita);
  - Izgradnja stanica za snabdijevanje gorivom motornih vozila i uskladištavanje i pretakanje goriva na tim stanicama;
  - Pretakanje zapaljivih tečnosti i gasova i mjere zaštite od požara prilikom pretakanja;
  - Upotreba ulja za loženje u domaćinstvima i za pogonske potrebe (uskladištavanje, način korištenja, mjere zaštite od požara);
  - Prevoz eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova i drugih opasnih materija u cestovnom saobraćaju.
- d) gašenja požara - vatrogasne intervencije i zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara**
- Opšta obaveza gašenja početnog požara, odnosno dojavljivanja o pojavi požara, od strane građana/stanovništva;
  - Postupak vatrogasne jedinice nakon primljene dojave o pojavi požara;
  - Rukovođenje akcijom gašenja požara;
  - Postupak u slučaju kad angažirana vatrogasna jedinica ne može raspoloživim snagama i sredstvima ugasiti požar;
  - Mehanizam angažiranja vatrogasnih jedinica općina/grada i kantona i drugih snaga na gašenju požara i međusobna saradnja u gašenju velikih požara;
  - Nadležnost štaba civilne zaštite općina/grada, kantona i Federacije u rukovođenju akcijama gašenja požara (u situacijama kada dođe do velikih požara i kada je nužno angažiranje, pored vatrogasnih jedinica i drugih snaga radi učešća u gašenju požara i spašavanja ugroženih ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom);
  - Prava građana u vrijeme učešća u vatrogasnoj intervenciji po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite i naknade za učešće u vatrogasnoj intervenciji.
- b) Zaštita od požara u građevinarstvu i snabdijevanjem vodom za potrebe gašenja požara**
- Osnovni građevinski materijali (prirodni, vještački i spojni);
  - Vatrootpornost materijala i elemenata građevinskih konstrukcija;
  - Požarni sektori;
  - Podjela građevinskih objekata prema sistemu postavke nosećih zidova,
  - Glavni dijelovi zgrade (krovne konstrukcije, krovni pokrivači, ložišta, dimovodi i dimnjački kanali, ostale instalacije u zgradi);
  - Zaštita drvenih konstrukcija od požara;
  - Horizontalne i vertikalne požarne prepreke u zgradama i njihova izgradnja;
  - Način obezbjeđenja vode za gašenje požara u zgradama (zidni hidranti, njihov raspored u zgradi i oprema).
- c) Požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u građevinama, industriji, šumama, šumskom i poljoprivrednom zemljištu, prirodnim resursima**
- Požarne opasnosti i mjere zaštite od požara u građevinama (za javnu upotrebu, visokim objektima i dr.);
  - Preventivne mjere zaštite od požara u hemijskoj, naftnoj, drvenoj, tekstilnoj, prehrambenoj, metalnoj i metaloprerađivačkoj industriji; skladištima, zanatskim radionicama, pri obavljanju zavarivanja, rezanja i lemljenja i sl.;
  - Zaštita od požara u šumama, šumskom i poljoprivrednom zemljištu, prirodnim resursima.
- d) Oprema, uređaji i druga sredstva za sprječavanje i gašenje požara, zaštitu i spašavanje**
- Hidraulički aparati u vatrogastvu - podjela, osnovne tehničke karakteristike;
  - Pneumatski podizači tereta - podjela, osnovne tehničke karakteristike;
  - Uređaji za mjerenje eksplozivnih koncentracija gasova i para zapaljivih tečnosti u vazduhu - eksplozimetar;
  - Pumpe za pretakanje agresivnih materija - osnovne tehničke karakteristike;
  - Podjela i tehničke karakteristike usisnih i tlačnih cijevi;
  - Podjela vatrogasnih armatura za vodu (osnovne tehničke karakteristike);
  - Podjela vatrogasnih armatura za pjenu (osnovne tehničke karakteristike);
  - Vatrogasne pumpe (podjela),
  - Vrste i namjena vatrogasnih vozila, osnovne tehničke karakteristike;

I.2. GRADIVO IZ POSEBNOG DIJELA ISPITA

Programsko gradivo obuhvata osnovna znanja po sljedećim oblastima:

- a) Fizičko - hemijski proces gorenja i gašenja požara**
- Uslovi za nastajanje procesa gorenja (oksidacija);
  - Mehanizam gorenja materija u čvrstom, tečnom i gasovitom stanju;
  - Osnovna znanja o fizičko - hemijskim osobinama požarno opasnih materija (npr. kiseonik, vodonik, ugljenik, hlor, azot, sumpor; ugljikovodonici: propan, butan, prirodni gas, aceten, derivati nafte; kiseline;

azotna, sumporna i hlorovodonična; baze: amonijum hidroksid i kalijum hidroksid; organski rastvarači; alkoholi, eteri i aromatski ugljovodonici - benzol i toluol; materije koje burno reaguju sa vodom i vazduhom: kalcijum - karbid, natrijum i fosfor);

- Zapaljive i eksplozivne smjese;
- Uslovi za gorenje i širenje požara;
- Toplota i temperatura;
- Toplotna i električna energija potrebna za gorenje;
- Izvori toplote za izazivanje (nastajanje) požara;
- Mjere i postupci sa sprečavanje nastajanja požara;
- Produkti gorenja zapaljivih i opasnih materija;
- Uslovi za nastajanje eksplozija (granice eksplozivnosti);
- Opasnosti po zdravlje i život ljudi od požara i eksplozija;
- Efekti gašenja požara (ugušivanje, ohlađivanje, razblaživanje, antikatalitički efekat).

- Oprema za ličnu i kolektivnu zaštitu vatrogasaca (opis, upotreba, održavanje, osnovne tehničke karakteristike);
  - Aparati za zaštitu organa za disanje - podjela, osnovne tehničke karakteristike;
  - Sistemi aktivne zaštite od požara;
  - Održavanje, ispitivanje i certificiranje sistema aktivne zaštite od požara i sredstava za gašenje požara;
  - Sve vrste prenosnih i prijevoznih aparata za gašenje požara;
  - Uređaji i oprema za spašavanje, penjanje i rad na visini - podjela, osnovne tehničke karakteristike.
- e) Taktika gašenja požara**
- Klasifikacija požara (prema vrsti zapaljive materije, po fazama razvoja, u zavisnosti od mjesta nastanka, po obimu i veličini);
  - Razvoj i širenje požara na otvorenom i u zatvorenom prostoru;
  - Taktičko djelovanje vatrogasnih formacija pri gašenju požara;
  - Primjena sredstava za gašenje požara (voda, pjena, prah, ugljendioksid, priručna sredstva, baloni);
  - Proračun količine sredstava za gašenje;
  - Opasnosti pri gašenju i mjere zaštite;
  - Gašenje požara u privredi (u prehrambenoj, tekstilnoj, drvnoj, metaloprerađivačkoj, hemijskoj industriji, industriji gume, u rudnicima i dr.);
  - Gašenje požara pojedinog dijela objekta,
  - Gašenje požara na cestovnim vozilima, avionima, željezničkim vozilima, brodovima;
  - Gašenje šumskog požara;
  - Rukovođenje i komandovanje vatrogasnim intervencijama;
  - Taktičko djelovanje vatrogasnih formacija pri akcidentima sa opasnim materijama;
  - Identifikacija opasnih materija pri akcidentima;
  - Simboli i oznake u oblasti zaštite od požara i prevoza opasnih materija;
  - Osnove kartografije i topografije;
  - Rad vatrogasaca po završenoj vatrogasnoj intervenciji - gašenju požara;
  - Spašavanje ljudi i materijalnih dobara u prirodnim i drugim nesrećama (od poplava, iz ruševina, u rudarskim nesrećama, u saobraćajnim nezgodama, evakuacija ugroženih ljudi i materijalnih dobara itd.).
- I.3. - PRAVNI IZVORI ZA POLAGANJE ISPITA VATROGASCA**
1. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09);
  2. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/03, 22/06 i 43/10);
  3. Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07 i 32/08);
  4. Zakon o prevozu opasnih materija ("Službeni list SFRJ", broj 27/90);
  5. Zakon o prometu eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova ("Službeni list SR BiH", broj 39/89);
  6. Zakon o prometu eksplozivnih materija ("Službeni list SFRJ", broj 30/85);
  7. Zakon o rudarstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/10);
  8. Pravilnik o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištavanju i pretakanju zapaljivih tečnosti ("Službeni list SFRJ", br. 20/71 i 23/71);
  9. Pravilnik o izgradnji stanica za snabdijevanje gorivom motornih vozila i o uskladištavanju i pretakanju goriva ("Službeni list SFRJ", broj 27/71);
  10. Pravilnik o smještaju i držanju ulja za loženje ("Službeni list SFRJ", broj 45/67);
  11. Pravilnik o izgradnji postrojenja za tečni naftni gas i o uskladištavanju i pretakanju tečnog naftnog gasa ("Službeni list SFRJ", br. 24/71 i 26/71);
  12. Pravilnik o tehničkim normativima za pokretne zatvorene sudove za komprivone, tečne i pod pritiskom rastvorene gasove ("Službeni list SFRJ", br. 25/ 80 i 9/86);
  13. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu visokih objekata od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/11);
  14. Pravilnik o tehničkim normativima za uređaje u kojima se nanose i suše premazna sredstva ("Službene novine Federacije BiH", broj 20/12);
  15. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija ("Službene novine Federacije BiH", broj 23/11);
  16. Pravilnik o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 87/11);
  17. Pravilnik o tehničkim normativima za projektovanje, građenje, pogon i održavanje gasnih kotlovnica ("Službeni list SFRJ", br. 10/90 i 52/90); i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o tehničkim normativima za projektovanje, građenje i održavanje plinskih kotlovnica, ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/97);
  18. Tehnički propisi za specijalnu zaštitu elektroenergetskih postrojenja od požara ("Službeni list SFRJ", br. 16/66, 58/72, 24/75 i 74/90);
  19. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu od statičkog elektriciteta ("Službeni list SFRJ", br. 62/73);
  20. Pravilnik o tehničkim normativima za gromobrane ("Službeni list SFRJ", br. 13/68);
  21. Pravilnik o jugoslovenskim standardima za protueksplozijsku zaštitu ("Službeni list SFRJ", br. 18/81, 31/82, 4/87);
  22. Pravilnik o tehničkim normativima za električne instalacije niskog napona ("Službeni list SFRJ", br. 53/88);
  23. Pravilnik o načinu prevoza opasnih materija u drumskom saobraćaju ("Službeni list SFRJ", br. 76/90);
  24. Pravilnik o stručnoj spremi i načinu provjere stručnog znanja lica koja mogu rukovati eksplozivnim materijama lica koja mogu rukovati zapaljivim tečnostima i gasovima u prometu ("Službeni list" SRBiH broj 15/78);
  25. Uredba o tehničkim svojstvima koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti, te načina korištenja i održavanja građevina ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/07 i 51/08).
- I.4. LITERATURA ZA POLAGANJE ISPITA VATROGASCA**
1. Preventivna zaštita od požara, izdanje Vatrogasnog saveza Jugoslavije, Beograd;
  2. Zaštita od požara pri projektovanju i izvođenju zgrada, izdanje Vatrogasnog saveza Jugoslavije, Beograd;
  3. Zapaljive i druge vatrogasne materije, izdanje Saveza inženjera i tehničara, Beograd;
  4. Vatrogasna tehnika, izdanje Vatrogasnog saveza Jugoslavije;
  5. Snabdijevanje vodom i vodogradnja, izdanje Vatrogasnog saveza Jugoslavije, Beograd;
  6. Taktika gašenja požara izdanje Vatrogasnog saveza Jugoslavije, Beograd;

7. Општеjugoslovenska pravila za stručnu i praktičnu obuku vatrogasaca, Izdanje Vatrogasnog saveza Jugoslavije, Beograd;
8. Taktika gašenja požara, autor Baručija Hilmo;
9. Uređaji, oprema i sredstva za gašenje požara i zaštitu od požara, SKTH/Kemija u industriji, Zagreb, 1991. autor Zdenko Šmejkal;
10. Vatrogasna vozila, Hrvatska vatrogasna zajednica Zagreb, 2001. autor Zdenko Šmejkal;
11. Osnovi preventivne zaštite od požara, Vatrogasni savez Jugoslavije Beograd 1979. drugo dopunjeno i izmijenjeno izdanje, autor Veljko Kostić;
12. Zapaljive i druge opasne materije, Udruženje publicista Beograd 1980. autor Veljko Kostić;
13. Gorenje i sredstva za gašenje, "Mi Star" Zagreb 1996. autor Đurđica Šmer Pavelić;
14. Priručnik za osposobljavanje vatrogasnih dočasnika i časnika, Hrvatska vatrogasna zajednica Zagreb, 2006. grupa;
15. Tehnički priručnik za zaštitu od požara, "Zagrebinspekt" d.o.o. za kontrolu i inženjering Zagreb 1997. grupa autor Milan Carević i dr.

Prilog 2.

PROGRAM ZA POLAGANJE ISPITA ZA RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA

Program za polaganje ispita za rukovodioca akcije gašenja požara u skladu sa važećim propisima, sadrži sljedeće gradivo, pravne izvore i literaturu:

II 1. - GRADIVO IZ OPŠTEG DIJELA ISPITA

- a) **Propisi u oblasti zaštite od požara i vatrogastva, prometa i prevoza zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih materija, zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, prostornog planiranja i građenja**
Programsko gradivo u ovoj oblasti, za rukovodioca akcije gašenja požara, pored odgovarajućeg gradiva za polaganje ispita vatrogasca navedenog u poglavlju I.1 a), b), c) i d) Priloga - 1, obuhvata i:
  - Mjere zaštite od požara u oblasti prostornog planiranja i građenja (pri projektovanju i građenju građevina, izdavanje stručnih ocjena i mišljenja na primijenjenost mjera zaštite od požara u investiciono - tehničkoj dokumentaciji, izrada elaborata zaštite od požara kao sastavni dio projektne dokumentacije, tehnički prijem građevina sa aspekta primijenjenosti mjera zaštite od požara i izdavanje upotrebne dozvole);
  - Mjere zaštite od požara na gradilištu i (elaborat zaštite od požara na gradilištu);
  - Pravna lica registrovana za djelatnost zaštite od požara;
  - Sadržaj i način izrade procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća opštine/grada, kantona, Federacije, sa posebnim osvrtom na sadržaj i izradu procjene ugroženosti od požara;
  - Sadržaj i način izrade plana zaštite od požara opštine/grada, kantona;
  - Plan zaštite od požara državnih organa, institucija, pravnih lica;
  - Vodovodna mreža u naseljenim mjestima u funkciji zaštite od požara;
  - Ovlaštenja rukovodioca akcije gašenja požara za vrijeme vatrogasne intervencije;
  - Ovlaštenja inspektora za zaštitu od požara;
  - Ovlaštenja inspektora za vatrogastvo.

b) **Osnovni pojmovi i instituti iz Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99)**

Osnovna načela (važenje zakona, poseban postupak, supsidijarna primjena zakona i dr.),

- Stvarna i mjesna nadležnost (pojam i značaj),
- Stranka i njeno zastupanje,
- Podnesci (pojam, kakav mora biti podnesak, sadržaj podneska i postupak u slučaju kad podnesak sadrži nedostatke),
- Dostavljanje pismena,
- Rokovi,
- Povrat u prijašnje stanje,
- Pokretanje postupka, postupak do donošenja rješenja, skraćeni postupak i posebni ispitni postupak,
- Dokazivanje (dokazna sredstva, učesnici u postupku), obezbjeđenje dokaza, Uvjerenja,
- Oblik i sastavni dijelovi rješenja, djelomično, dopunsko i privremeno rješenje, rok za izdavanje rješenja, ispravljanje grešaka u rješenju, zaključak, žalba (nadležnost organa za rješavanje o žalbi, rok za žalbu, sadržaj žalbe, predavanje žalbe, rad prvostepenog organa po žalbi, rješavanje drugostepenog organa po žalbi),
- Izvršenje rješenja i zaključaka.

II.2. GRADIVO IZ POSEBNOG DIJELA ISPITA

- a) Pored gradiva navedenog za polaganje ispita vatrogasca u poglavlju I.2. tač. a), b) i c) Priloga 1, programsko gradivo za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata i sljedeći sadržaj:
  - Podjela sredstava za gašenje požara prema njihovom djelovanju na vatru,
  - Efekti gašenja požara (ugušivanjem, razblaživanjem, hlađenjem, antikatalitički efekat), antikatalitički odnos vode, ekstrakta i vazduha na dobivanje vazdušne pjene,
  - Upotreba sredstava za gašenje požara nekih zapaljivih materija sa specifičnim osobinama (kalcijum - karbid, negašeni kreč, fosfor, sumpor, kalijum, natrijum, aluminijum, celuloid, eksplozivne i zapaljive prašine, eksplozivi i sl.),
  - Prirodni izvori vode i način njihovog korišćenja u gašenju požara,
  - Izračunavanje protoka vode u rijekama i potocima, podzemnim i nadzemnim rezervoarima;
  - Vodovodna mreža: vrste i osnovne karakteristike, hidranti po vrstama i kapacitetima, uređenje prilaza i mjesta za crpljenje vode,
  - Mjere zaštite od požara pri izradi regionalnih prostornih i urbanističkih planova (građevinske zone i njihove međusobne udaljenosti, pristupni putevi, prolazi i prilazi objektima u pojedinim zonama, planiranje potrebnih količina vode za gašenje požara u zonama, lokacija vatrogasnih jedinica, sistemi dojave požara itd.),
  - Zaštita od požara u oblasti građevinarstva (određivanje mjesta za izgradnju pojedinih objekata, međusobna rastojanja kod proizvodnih i drugih zgrada – računске metode za određivanje rastojanja ili razmještaja objekata, izbor građevinskog materijala, konstrukcija i instalacija u odnosu na namjenu objekata, komunikacije u zgradama za spašavanje ljudi i imovine, protivpožarne prepreke, uređaji za snabdijevanje vodom u zgradama),
  - Zaštita od požara u tehnološkim procesima pri proizvodnji i preradi nafte, industrije boja, lakova, kože

- i obuče, sintetičkih vlakana, plastičnih masa, celuloze, metalnoj i metalo - prerađivačkoj industriji, prehrambenoj i drvnoj industriji,
  - Zaštita od požara elektroenergetskih postrojenja (zaštita postrojenja u hidro i termoelektranama, transformatorskim stanicama i transformatorima, kao i zaštita u pomoćnim pogonima elektrana,
  - Sistemi aktivne zaštite od požara u građevinama (automatske, poluautomatske i na ručno aktiviranje), opis, način postavljanja i princip rada, s obzirom na sredstvo za gašenje, automatske i poluautomatske instalacije za otkrivanje i dojavu požara, način postavljanja i princip rada jonizacionih, termičkih i mehaničkih javljača).
- b) Pored gradiva navedenog za polaganje ispita vatrogasca u poglavlju I.2. tačka d) Priloga 1, programsko gradivo za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata i sljedeći sadržaj:
- Centrifugalne pumpe, glavni dijelovi i princip rada;
  - Vakum - pumpe, njena uloga i princip rada;
  - Sprave za crpljenje vode sa većih dubina (dubokosrkač, "Bido" i "Vedo" pumpe), ispitivanje sprava i opreme (radnog opasača, penjačkog užeta, potisnih i utisnih cijevi, armatura, sprava za penjanje i zaštitnih sprava);
  - Sprave za spašavanje sa većih visina i način upotrebe otvorene i zatvorene spušnice i svih vrsta automehaničkih ljestava;
  - Zaštitne sprave (zaštitne maske sa običnim ili specijalnim cjevilom, izolujući aparat, templeks odijela);
  - Bacači vode i pjene.
- c) Pored gradiva navedenog za polaganje ispita vatrogasca u poglavlju I.2. tačka e) Priloga 1, programsko gradivo za rukovodioca akcije gašenja požara obuhvata i sljedeći sadržaj:
- Zadaci rukovodioca akcije gašenja požara: izvidanje, procjena situacije, donošenje odluke o rasporedu ljudi, vatrogasne opreme i sredstava za gašenje, taktički nastup odjeljenja voda i čete, taktički zahvat na požaru (napad i odbrana), izvođenje navale unutrašnje i vanjske i prednosti jedne nad drugom;
  - Gašenje požara u specijalnim uslovima u prostoru i prostorijama sa radioaktivnim materijama, kao i požara koji su nastali upotrebom zapaljivih ratnih sredstava;
- Spašavanje lica i imovine iz zapaljivih zgrada i porušenih objekata, način pronalazjenja i dolaska do ugroženih lica.
- d) Mjere obezbjeđenja mjesta gašenja požara
- Obezbjedenje mjesta gašenja požara, postupak kod uklanjanja prepreka, stvari i lica iz ženi prostorija;
  - Prioritet u snabdijevanju vodom i drugim sredstvima potrebnim za gašenje požara i postupak u načinu korišćenja opreme i sredstava koja se nalaze na mjestu gašenja požara;
  - Pružanje pomoći organima unutrašnjih poslova pri iznalaženju uzroka požara.

II.3. PRAVNI IZVORI I OSNOVNA LITERATURA

a) Pravni izvori:

Pravni izvori za rukovodioca akcije gašenja požara, pored pravnih izvora navedenih u poglavlju I.3. Priloga 1, obuhvataju i:

1. Zakon o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99);
2. Metodologija za izradu procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/04) i Metodologija za izradu procjene ugroženosti od požara ("Službene novine Federacije BiH", br. 8/11);
3. Uredba o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća planova zaštite od požara ("Službene novine Federacije BiH", br. 8/11);
4. Uredba o organizovanju službi zaštite i spašavanja Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 58/06 i 40/10);
5. Pravilnik o načinu rada i funkcioniranju štabova i povjerenika civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", br. 77/06 i 5/07);
6. Uredba o Federalnom Štabu civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", br. 54/03 i 38/06, 74/07 i 63/11).

b) Osnovna literatura

Osnovna literatura ista je kao i za ispit vatrogasca (navedena u poglavlju I.4.).

Prilog 3.

_____ (naziv organa uprave civilne zaštite općine/grada ili kantona koji podnosi prijavu)

_____ (naziv organa uprave civilne zaštite kojim se upućuje prijava)

PREDMET: Prijava za polaganje ispita-

Na osnovu člana 15. Uredbe o sadržaju, uslovima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva („Službene novine Federacije BiH“, broj: _____) podnosimo prijavu za polaganje ispita _____ (naziv ispita – za profesionalnog vatrogasca/rukovodioca akcije gašenja požara).

Za ispit prijavljujemo kandidata _____ rođenog _____ (prezime, ime oca i ime) (dan, mjesec i godina rođenja)
 u _____ država _____ JMB _____ sa završenom/im _____ (mjesto rođenja) (državljanin) (navesti radno mjesto na kojem je raspoređen)
 u _____ raspoređenim na poslovima _____ (naziv škole-fakulteta) (naziv profesionalne vatrogasne jedinice)
 u _____ i ima ukupno _____ radnog staža na poslovima _____ (pripravnik/ profesionalnog vatrogasca)

Uz prijavu kandidat prilaže:

- Original ili ovjerenu fotokopiju diplome o završenoj školi – fakultetu i stručnoj kvalifikaciji,
- Original ili ovjerenu fotokopiju uvjerenja o ispitu za profesionalnog vatrogasca za kandidate koji polažu ispit za rukovodioca akcije gašenja požara,
- Uvjerenje o vremenu provedenom na obuci - pripravničkom stažu u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici,
- Uvjerenje o ukupnom radnom stažu koje je lice ostvarilo nakon položenog ispita za vatrogasca (ove podatke navodi kandidat koji polaže ispit za rukovodioca akcije gašenja požara),
- Dokaz o uplati troškova za polaganje ispita (uplatnica).

..... (mjesto i datum)

M.P.

..... (potpis podnosioca prijave)

Prilog 4.

ZAPISNIK

Ispitne Komisije o polaganju ispita ili ispita za određene poslove u oblasti vatrogastva

Dana.....godine, u prostorijama kantonalne/Federalne uprave civilne zaštite, ispitu je pristupio kandidat/kinja.....pred Komisijom za polaganje ispita ili ispita za određene poslove u oblasti vatrogastva, imenovanoj rješenjem direktora kantonalne/Federalne uprave civilne zaštite broj:.....godine u slijedećem sastavu:

1.....predsjednik Komisije   4.....član
 2.....član   5.....član
 3.....član

Sekretar:.....

1. PODACI O KANDIDATU

Na osnovu rješenja broj:.....od .....godine
 kandidat/kinja .....sin/kći .....
 sa.....stepenom stručne spreme, rođen-a .....godine u
 mjestu.....općina.....po zanimanju
 .....polagao/la je ispit ili ispita za obavljanje poslova
 .....imenovani je polagao/la u prvom-
 drugom pristupanju ispitu.

2. OPĆI DIO ISPITA**2.1. Pismeni dio ispita**

Kandidat/kinja je rješio pismeni test koji se sastoji od 10 pitanja sa ponuđenim opcijskim odgovorima (test je sastavni dio ovog Zapisnika)

Nakon pregleda pismenog testa kandidata/kinje, Komisija je konstatovala da je na pismenom testu osvojio/la .....bodova i zadovoljava –ne zadovoljava (vraća se na popravni), te kandidat/kinja može- ne može pristupiti usmenom dijelu ispita.

3. POSEBNI DIO ISPITA

3.1. Na usmenom dijelu ispita, kandidatu/kinji su postavljena slijedeća pitanja:

1.....
 2.....
 3.....
 4.....
 5.....

Nakon ocjenjivanje svakog člana Komisije i dodjeljujući mu određen broj bodova u skladu sa Obrascem za ocjenjivanje kandidata na usmeniom ispitu) kandidat, Komisija je konstatovala da je kandidat osvojio .....bodova i zadovoljava –ne zadovoljava (vraća se na popravni), te kandidat može- ne može pristupiti praktičnom dijelu ispita.

4. PRAKTIČNI DIO ISPITA

4.1. Na praktičnom dijelu ispita kandidatu su utvrđena tri/dva praktična zadatka koje je trebao praktično izvesti (demonstrirati):

1.....

2.....

3.....

Nakon uspješno izvedenih (demonstriranih) tri/dva praktična zadatka kandidat je osvojio ..... bodova i zadovoljava – ne zadovoljava (vraća se na popravni).

5. ZAKLJUČAK

5.1. Na osnovu položena sva tri dijela ispita ili ispita kandidata : opći dio ispita (pismeni test), ocjene usmenog dijela ispita te uspješno izvedena (demonstrirana) tri/dva praktična zadatka iz praktičnog djela ispita, dana .....godine, Komisija donosi Zaključak da je kandidat .....položio/la ispit ili ispit, pa prema tome
 ..... može ..... obavljati
 poslove.....

(ime i prezime)

5.1. Na osnovu što kandidat na ispitu ili ispita nije položio : opći dio ispita (pismeni test)/usmeni dio ispita/uspješno izveo (demonstrirao) tri/dva praktična zadatka iz praktičnog djela ispita, dana .....godine, Komisija donosi Zaključak da se kandidat ..... upućuje ..... na ..... popravni ispit.....

KOMISIJA

1. ....,

predsjednik

2. ...., član

3. ...., član

4. ...., član

5. ...., član

Sekretar komisije:.....

Prilog 5.

_____ (naziv organa uprave civilne zaštite)

Broj:
Sarajevo, _____ godine.

Na osnovu člana..... Uredbe o sadržaju, uslovima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva („Službene novine Federacije BiH“, broj .....), Federalna uprava civilne zaštite izdaje

UVJERENJE

o položenom ispitu za rukovodioca akcije gašenja požara

_____ (ime, ime oca i prezime kandidata)

Rođen _____ godine, JMBG _____
(dan, mjesec i godina rođenja) (jedinствен матични број грађана)

sa završenom _____
(naziv završene škole, fakulteta)

sa zvanjem _____ i _____ stepenom stručne
(stečeno zvanje)

spreme, polagao je dana _____ godine ispit za rukovodioca

akcije gašenja požara u _____ i upisan je u knjigu evidencije
(mjesto polaganja)

pod rednim brojem: _____.

Kandidat je polagao ispit pred Komisijom za polaganje ispita za rukovodioca akcije gašenja požara i prema ocjeni Komisije

POLOŽIO JE ISPIT

M.P.

DIREKTOR
_____

Prilog 6.

_____ (naziv organa uprave civilne zaštite)

Broj:
Mjesto i datum:

Na osnovu člana ..... Uredbe o sadržaju, uslovima, načinu i programu polaganja ispita u oblasti vatrogastva („Službene novine Federacije BiH“, broj .....), Kantonalna uprava civilne zaštite izdaje

UVJERENJE
o položenom ispitu za profesionalnog vatrogasca

_____ (ime, očevo ime i prezime kandidata)

Rođen _____ godine, JMBG _____
(dan, mjesec i godina rođenja) (jedinствен матични број грађана)

sa završenom _____
(naziv završene škole, fakulteta)

sa zvanjem _____ i _____ stepenom stručne
(stečeno zvanje)

spreme, polagao je dana _____ godine ispit za profesionalnog

vatrogasca u _____ i upisan je u knjigu evidencije
(mjesto polaganja)

pod rednim brojem: _____.

Kandidat je polagao ispit pred Komisijom za polaganje ispita za profesionalnog vatrogasca i prema ocjeni Komisije

POLOŽIO JE ISPIT

M.P.

DIREKTOR
_____

EVIDENCIJA
Prilog 7.
IZDATIH UVJERENJA O POLOŽENIM ISPITIMA ZA RUKOVODIOCE AKCIJE GAŠENJA POŽARA

R/B	IME (očeno ime) I PREZIME	DAN, MJESEC I GODINA RODENJA	JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA (JMBG)	POLAGAO ISPIT ZA RUKOVODIOCA AKCIJE GAŠENJA POŽARA <i>(U pisani obliku, polaganje ispite)</i>	BROJ IZDATOG UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>	DATUM I MJESTO UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>
1	2	3	4	5	6	7
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

EVIDENCIJA
Prilog 8.
IZDATIH UVJERENJA O POLOŽENIM ISPITIMA ZA PROFESIONALNOG VATROGASCA

R/B	IME (očevo ime) I PREZIME	DAN, MJESEC I GODINA ROĐENJA	JEDINSTVENI MATICNI BROJ GRADANA (JMBG)	POLAGAO ISPIT ZA VATROGASCA <i>(Uzisi: datum polaganja spota)</i>	BROJ IZDATOG UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>	DATUM I MJESTO IZDAVANJA UVJERENJA <i>(iz protokola)</i>
1	2	3	4	5	6	7
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						